Dosarul nr. 2ra-456/20

Prima instanţă: (Judecătoria Chişinău, sediul Buiucani) C. Valah
Instanţa de apel: (Curtea de Apel Chişinău) V. Buhnaci, O. Cojocaru, M. Guzun

D E C I Z I E

13 mai 2020 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componenţa:
Preşedintele ședinței, judecătorul Svetlana Filincova
judecătorii Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Brînza Evghenia,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cijevschi Irina împotriva Evgheniei Brînza cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din 22 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Brînza Evghenia și s-a menținut hotărârea din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă:

La 11 aprilie 2012, Cijevschi Irina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Evgheniei Brînza cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere.

În motivarea cererii, Cijevschi Irina a menționat că în calitate de vânzător, la 13 aprilie 2011 a încheiat cu Brînza Evghenia, în calitate de cumpărător, contractul de vânzare-cumpărare a mărfii în sumă totală de 5 000 euro.

Conform prevederilor pct. 3 din contract, prețul urma să fie achitat în rate și anume:

- conform pct. 3.2 din contract, cumpărătorul achită prima rată din costul mărfii fără dobândă în sumă de 1500 euro;
- conform pct. 3.3 din contract, suma rămasă de 3 500 euro vânzătorul acordă cumpărătorului un credit fără dobândă sub formă de achitare cu amânare a costului mărfii procurate până la data de 30 iunie 2011;
- conform pct. 3.4 din contract, achitarea se efectuează în rate: - mai 2011 suma de 2 000 euro și iunie 2011 – 1 500 euro.

Cijevschi Irina a specificat că pârâta a încălcat prevederile contractului referitor la modalitatea de plată și astfel în vederea soluționării pe cale extrajudiciară, a expediat la data de 18 iulie 2011 reclamația, prin care a solicitat achitarea sumei datorate, precum și achitarea penalității în mărime de 1 185 de euro.

Drept urmare, la 08 august 2011, a fost semnată Anexa la contractul de vânzare-cumpărare, prin care s-a stabilit că costul mărfii se majorează cu 15%, ceea ce constituie suma de 5 890 de euro.

Astfel restanța cumpărătorului Brînza Evghenia pentru marfa procurată a constituit suma de 4 390 de euro (5 890 de euro-1500 euro).

Totodată, conform pct. 1 al Anexei la contractul de vânzare-cumpărare, Brînza Evghenia s-a obligat să achite suma restantă de 4 390 de euro până la data de 30 septembrie 2011, prevedere grav încălcată de pârâtă.

La fel, reclamanta a reiterat că prin pct. 4.2.2 din contractul de vânzare-cumpărare din 13 aprilie 2011, cumpărătorul Brînza Evghenia poartă răspundere față de vânzător pentru întârzierea plății și se obligă să achite penalitate în mărime de 1% din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere, ceea ce constituie 3 207,70 de euro și suma datorată de 4 390 de euro.

Mai mult ca atât, vânzătorul este în drept de a solicita achitarea dobânzii de întârziere, ceea ce constituie suma de 130 de euro.

Reclamanta Cijevschi Irina a solicitat, inclusiv prin cererea de concretizare a pretențiilor (f.d. 46) încasarea de la Brînza Evghenia a sumei de 4 390 de euro (68 260,55 de lei) cu titlu de datorie, încasarea sumei de 3 207,70 de euro (49 876,85 de lei) cu titlu de penalitate, încasarea sumei de 130 de euro (2 021,38 de lei) cu titlu de dobândă de întârziere și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 24 septembrie 2012 a Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Cijevschi Irina.

S-a încasat de la Brînza Evghenia în beneficiul Irinei Cijevschi suma de 4 390 de euro cu titlu de datorie, suma de 3 207,70 de euro cu titlu de penalitate și suma de 130 de euro cu titlu de dobândă de întârziere, iar în total suma de 7 727,70 de euro, echivalentul în lei moldovenești la momentul executării hotărârii.

S-a încasat de la Brînza Evghenia în beneficiul Irinei Cijevschi suma de 11 530 de lei cu titlu de taxă de stat și cheltuieli de asistență juridică (f.d. 64-70 Vol. I).

La 27 martie 2017, Brînza Evghenia a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 24 septembrie 2012 a Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău, solicitând totodată repunerea în termen a apelului (f.d. 73-75 Vol. I).

Prin încheierea din 31 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a repus Brînza Evghenia în termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii din 24 septembrie 2012 a Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău (f.d. 85-86 Vol. I).

Prin decizia din 12 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Brînza Evghenia, s-a casat hotărârea din 24 septembrie 2012 a Judecătoriei Buiucani, municipiul Chișinău și s-a restituit cauza spre rejudecare în aceiași instanță, în alt complet de judecată (f.d. 122-129 Vol. I).

Prin hotărârea din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Cijevschi Irina.

S-a încasat de la Brînza Evghenia în beneficiul Irinei Cijevschi suma de 4 390 de euro cu titlu de datorie, suma de 3 207,70 de euro cu titlu de penalitate și suma de 130 de euro cu titlu de dobândă de întârziere, iar în total suma de 7 727,70 de euro, echivalentul în lei moldovenești la momentul executării hotărârii.

S-a încasat de la Brînza Evghenia în beneficiul Irinei Cijevschi suma de 3 605 lei cu titlu de taxă de stat și suma de 7 925 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin decizia din 22 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Brînza Evghenia și s-a menținut hotărârea din 27 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

La 13 ianuarie 2020, Brînza Evghenia a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare.

În motivarea recursului, Brînză Evghenia a invocat că concluziile instanței de apel sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, fiind aplicate greșit normele de drept procedural.

De asemenea, recurenta a menționat că la examinarea cauzei în instanța de apel, reprezentantul Irinei Cijevschi a refuzat să prezinte originalul contractului și Acordului adițional, contrar prevederilor art. 138 din Codul de procedură civilă, care prevede că circumstanțele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original.

La fel, a specificat că deși semnăturile de pe contractul de vânzare-cumpărare din 13 aprilie 2011 și Anexa sunt contradictorii, instanța de apel prin încheierea protocolară din 22 octombrie 2019, a respins demersul privind obligarea reclamantei să prezinte originalul acestora și neîntemeiat a dispus examinarea cauzei în lipsa originalelor.

Prin urmare, în opinia recurentei, hotărârile judecătorești sunt neîntemeiate sub aspectul probațiunii.

În consecință, recurenta a susținut că instanța de apel prematur a concluzionat referitor la respingerea cererii de apel, nefiind constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, atenționând asupra faptului că din actele anexate la materialele cauzei, prima instanță eronat a stabilit că Brînza Evghenia a recepționat careva bunuri, făcând referire doar la cele invocate în cererea de chemare în judecată.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 22 octombrie 2019, însă date ce a r confirma recepționarea de către recurentă a deciziei motivate a instanței de apel, la materialele cauzei lipsesc.

Astfel recursul declarat de Brînza Evghenia la 13 ianuarie 2020, se consideră depus în termenul prevăzut de lege.

La 11 februarie 2020, instanţa de recurs a expediat în adresa intimatei copia recursului, însă plicul expediat în adresa Irinei Cijevschi a fost restituit instanței de recurs cu mențiunea ”nereclamat” (f.d. 23-34 Vol. II).

Prin încheierea din 18 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Brînza Evghenia a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înştiinţarea participanţilor la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunităţii invitării tuturor participanţilor sau a reprezentanţilor acestora pentru a se pronunţa cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Examinând materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Brînza Evghenia din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanţa, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanţei de apel şi să trimită cauza spre rejudecare în instanţa de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, săvârşirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul şi în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluţionarea greşită a cauzei sau în cazul în care instanţa de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanţa judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor şi libertăților fundamentale ale omului.

În speţă, Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie consideră soluția dată în prezentul litigiu drept una superficială, or, instanţa de apel s-au expus în privința raționamentului admiterii acțiunii, fără a elucida următoarele aspecte.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În conformitate cu art. 167 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, la cererea de chemare în judecată se anexează copiile de pe cerere și de pe înscrisuri, certificate în modul stabilit.

În conformitate cu art. 138 alin. (4) și (5) din Codul de procedură civilă, înscrisul se depune în original sau în copie autentificată în modul stabilit de lege, indicându-se locul de aflare a originalului. Înscrisul se depune în original când, conform legii sau unui alt act normativ, circumstanţele cauzei trebuie confirmate numai cu documente în original şi când, ca urmare a soluţionării cauzei, înscrisul își pierde efectul juridic sau când copiile de pe documentul prezentat au cuprinsuri contradictorii, precum şi în alte cazuri când instanţa consideră necesară prezentarea originalului.

Dacă, în conformitate cu afirmațiile părţii interesate, documentul în original se află pe mâna părţii adverse, probațiunea se efectuează prin înaintarea unui demers

privind obligarea părţii adverse la prezentarea lui în original. În cazul în care partea adversă nu execută încheierea judecătorească privind prezentarea documentului în original, se va utiliza copia de pe original, prezentată de persoana interesată dacă legea nu prevede altfel. Instanţa va aprecia forţa probantă a copiei autentificate după intima ei convingere.

După cum rezultă din materialele cauzei, înaintând prezenta acțiune, Cijevschi Irina a solicitat încasarea de la Brînza Evghenia a sumei de 4 390 de euro (68 260,55 de lei) cu titlu de datorie, încasarea sumei de 3 207,70 de euro (49 876,85 de lei) cu titlu de penalitate și încasarea sumei de 130 de euro (2 021,38 de lei) cu titlu de dobândă de întârziere, iar întru susținerea pretențiilor sale, la cererea lor de chemare în judecată a anexat drept înscrisuri probatorii xero-copia contractului de vânzare-cumpărare a mărfii din 13 aprilie 2011 în sumă totală de 5 000 euro, încheiat cu Brînza Evghenia la 13 aprilie 2011 și Anexei la contractul de vânzare-cumpărare din 08 august 2011 (f.d. 7-8 Vol. I).

Prima instanță examinând cauza, a reținut temeinicia pretențiilor înaintate de Cijevschi Irina și a admis acțiunea înaintată.

Contestând cu apel hotărârea primei instanțe, Brînză Evghenia a invocat lipsa originalului contractului de vânzare-cumpărare din 13 aprilie 2011 și Anexa la contractul de vânzare-cumpărare din 08 august 2011 (f.d. 187-191 Vol. I).

Analizând argumentele apelantei în acest sens, instanța de apel a reținut că soluția primei instanțe este justă și argumentată.

Totodată, instanța de apel a considerat ca fiind lipsite de temei și argumentele apelantei cu privire la neprezentarea originalelor contractului de vânzare-cumpărare și Anexei la contractul de vânzare-cumpărare din 08 august 2011.

Astfel instanța de apel a conchis că contractul de vânzare-cumpărare din 13 aprilie 2011 și Anexa din 08 august 2011 au fost prezentate de reclamantă în copii autentificate.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că neprezentarea originalelor solicitate nu impedică examinarea cauzei și nici nu denotă netemeinicia acțiunii, aprecierea forței probante a copiilor autentificate rămânând la convingerea instanței.

La caz, Colegiul reține că la materialele dosarului și anume la cererea de chemare în judecată au fost anexate înscrisuri care nu sunt în original și nici nu sunt autentificate în modul stabilit de Lege, deși anume înscrisurile respective, urmau să identifice raporturile juridice dintre părți și să dicteze instanței de judecată soluția întemeiată și legală.

Totodată, după cum rezultă din procesul-verbal al instanței de apel din 08 octombrie 2019, instanța a dispus acordarea termenului intimatei Cijevschi Irina să prezinte contractul de vânzare-cumpărare și Anexa în original (f.d. 205-206 Vol. I).

Însă materialele cauzei nu denotă faptul că instanței de apel au fost prezentate actele solicitate în original, care au constituit obiect de examinare şi care au stat la baza soluţiei adoptate de instanța de fond.

În opinia instanței de recurs, faptul dat constituie o încălcare a prevederile art. 138 din Codul de procedură civilă, instanța de recurs fiind în imposibilitate de a se pronunța asupra autenticității conținutului acestor înscrisuri și de a verifica legalitatea deciziei supuse recursului, la baza căreia au stat asemenea înscrisuri.

În conformitate cu art. 373 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

Or, nefiind prezente în original înscrisurile pe care și-a întemeiat soluția instanţa de fond şi anume contractul de vânzare-cumpărare din 13 aprilie 2011 cât și Anexa din 08 august 2011, nu este clar în ce mod prima instanţă a cercetat nemijlocit aceste înscrisuri (probe) şi cum a stabilit veridicitatea lor, instanţa de recurs reţine că la caz nu au fost respectate prevederile art. 138 al. (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Colegiul menționează că deși avocatul Scutelnic Constantin a aplicat pe înscrisurile anexate la dosar ștampila cabinetului avocatului, Colegiul constată că înscrisurile date nu sunt autentificate în modul stabilit de lege, nefiind indicat care înscrisuri sunt în corespundere cu originalul, numărul filelor precum și data la care au fost autentificate.

Mai mult ca atât, instanța de recurs accentuează că recurenta în instanța de apel a invocat prezentarea defectuoasă a probelor, punând astfel la îndoială veridicitatea semnăturilor aplicate pe acestea (f.d. 205 Vol. I).

În contextul enunțat, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că atît prima instanță, cât și instanța de apel au examinat prezenta cauză, întemeindu-și soluția în baza unor xero-copii neautentificate în modul stabilit de lege, nefiind stabilit faptul corespunderii acestora cu originalul lor, circumstanță pe care instanța de apel nu a verificat-o și nu a înlăturat-o.

Deci atât prima instanță, cît și instanța de apel nu au apreciat probele respective prin prisma pertinenței și admisibilității acestora.

Prin urmare, Colegiul reţine că contrar prevederilor legale enunţate, instanța de apel a pus la baza deciziei sale înscrisuri în copii neautentificate, fapt ce indică la examinarea superficială a circumstanțelor cauzei, fără a fi supusă controlului temeinicia şi corectitudinea soluției date de prima instanță.

Avînd în vedere cele menționate și ținînd cont de faptul că instanța de recurs este în imposibilitate de a corecta eroarea judiciară, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Brînza Evghenia, de a casa integral decizia din 22 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiţie

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Brînza Evghenia.

Se casează integral decizia din 22 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cijevschi Irina împotriva Evgheniei Brînza cu privire la încasarea datoriei, penalității și dobânzii de întârziere, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Preşedintele ședinței, judecătorul Svetlana Filincova

judecătorii Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari